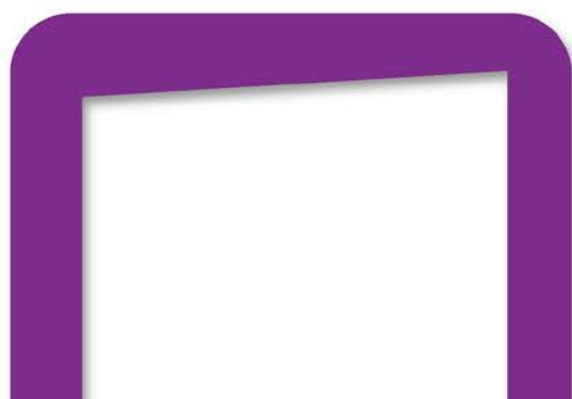
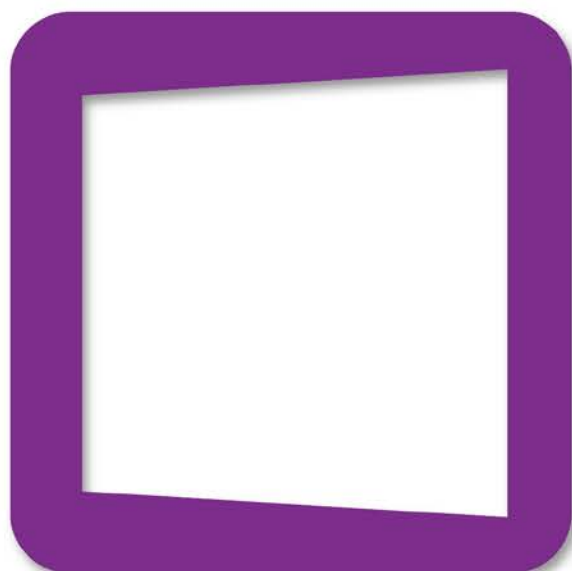
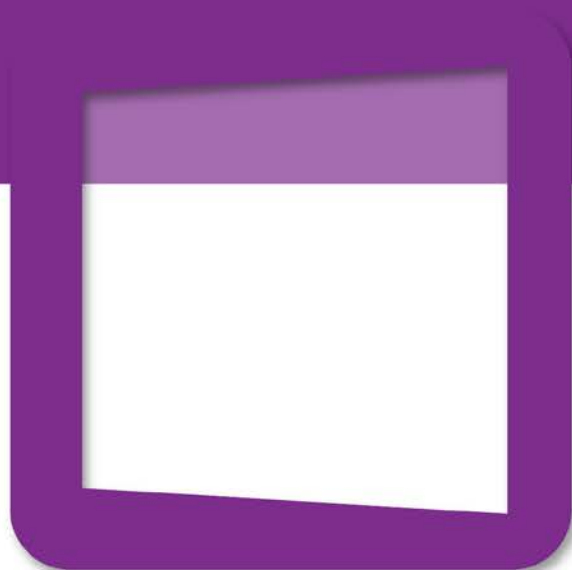


onderzoeksopzet

afvalbeleid Krimpen aan den IJssel

voorlopige subtitel van het onderzoek

juni 2020



Rekenkamer

KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

1 inleiding

1-1 aanleiding

doelstellingen afvalbeleid

De rijksoverheid en gemeenten hebben zich in het derde Landelijke Afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP)¹ gecommitteerd aan een forse reductie van de hoeveelheid afval en een transitie naar een circulaire economie. Voor gemeenten bevat het LAP drie doelstellingen (tabel 1-1).

tabel 1-1: doelen Landelijk Afvalbeheerplan

| omschrijving | realisatie 2014 (landelijk) | doelstelling 2020 |
|---|-----------------------------|------------------------|
| percentage gescheiden | 52% | 75% |
| ingezameld huishoudelijke afval | | |
| huishoudelijk afval per inwoner per jaar | 500 kg | 400 kg |
| ongescheiden restafval per inwoner per jaar | 240 kg | 100 kg (30 kg in 2025) |

In 2014 lag het percentage afvalscheiding in Krimpen aan den IJssel met 49%² enkele procentpunten onder het landelijke gemiddelde van 52%. Inwoners van Krimpen aan de IJssel produceerden bovendien een veel grotere hoeveelheid (2014: 786 kg) huishoudelijk afval per inwoner dan het landelijk gemiddelde van 500 kg. Ook het volume ongescheiden restafval lag hoger (2014: 317 kg).

Met het afvalbeleid voor de periode 2016-2020³ stelde de gemeente zich ten doel een deel van de achterstand in te halen. Omdat de landelijke doelstelling van 75% bijna een verdubbeling betekende van het gerealiseerde percentage, is gekozen voor een minder ambitieuze doelstelling voor 2020 van 70%.⁴ Een hogere doelstelling zou volgens de gemeente tot te veel weerstand bij inwoners leiden. Ten aanzien van de volumes huishoudelijk afval en ongescheiden restafval werden geen doelstellingen geformuleerd. Het afvalbeleid mocht niet tot een lastenverzwaring voor de burgers leiden.

effectiviteit en doelmatigheid afvalbeleid

De tussentijdse resultaten van het afvalbeleid zijn veelbelovend voor wat betreft het afvalscheidingspercentage: over 2019 wordt een percentage van 69 gerapporteerd.⁵ Hoewel ook de hoeveelheid huishoudelijk afval en de hoeveelheid ongescheiden restafval zijn gedaald naar respectievelijk 586 kg en 177 kg, liggen deze volumes nog ver verwijderd van de landelijke doelstellingen. Ook valt op dat ten opzichte van 2018

¹ Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029. Het LAP treedt in werking op 28 december 2017.

² CBS statline, huishoudelijk afval per inwoner, geraadpleegd op 18 mei 2020.

³ Gemeenteraad Krimpen aan den IJssel, Afvalscheidingsbeleid 2016-2020, vastgesteld op 11 juni 2015.

⁴ NV MAK, Afvalscheidingsadvies Krimpen aan den IJssel, 7 mei 2015.

⁵ Cyclus NV, factsheet Krimpen aan den IJssel, 11 maart 2020.

deze hoeveelheden licht zijn toegenomen en het afvalscheidingspercentage is verslechterd.

De lasten voor burgers van de gemeentelijke afvalinzameling en verwerking (de tarieven afvalstoffenheffing) zijn weergegeven in tabel 1-2.

tabel 1-2: tarieven afvalstoffenheffing (€)

| jaar | eenpersoonshuishouden | meerpersoonshuishouden |
|------|-----------------------|------------------------|
| 2015 | 242 | 264 |
| 2016 | 244 | 266 |
| 2017 | 246 | 269 |
| 2018 | 249 | 271 |
| 2019 | 253 | 276 |
| 2020 | 303 | 330 |

De tarieven stegen tussen van 2015 tot en met 2018 licht (zie tabel 1-2). Landelijk was in deze periode sprake van een daling. In 2020 werden de tarieven verhoogd met 20% als gevolg van de stijging van de landelijke afvalstoffenbelasting en een lagere opbrengsten voor kunststof en metaal. Landelijk steeg het tarief afvalstoffenheffing in 2020 gemiddeld met 7,8%.⁶

In de loop van 2020 kan worden vastgesteld in hoeverre de doelstellingen van het afvalbeleid zullen worden bereikt. Tevens zal dit jaar een aanvullend afvalbeleid voor de periode na 2020 worden voorbereid.⁷

afvalbeleid in de gemeenteraad

Het afvalbeleid is met enige regelmaat onderwerp van discussie in de gemeenteraad. Zo zijn naar aanleiding van de overgang van NV MAK naar Cyclus NV in 2018 (zie paragraaf 1-2-2) schriftelijke vragen gesteld aan het college.⁸ In november 2019 leidt de voorgestelde tariefsverhoging van ruim vijftig euro in de begroting 2020 tot twee aangenomen moties. In één motie⁹ wordt het college opgeroepen om te onderzoeken of een meertariefstelsel kan worden ingevoerd voor de afvalstoffenheffing. In de motie sprak de raad uit dat 'nadrukkelijk geldt dat er geen DIFTAR wordt ingevoerd'. In de andere motie¹⁰ wordt het college onder meer opgeroepen om te evalueren in hoeverre de afvalinzameling door Cyclus op efficiënte wijze plaatsvindt.

⁶ Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden Faculteit Economie en Bedrijfskunde (2020), Atlas van de lokale lasten 2020, COELO: Groningen.

⁷ Gesprek medewerker gemeente.

⁸ College van B en W, Beantwoording schriftelijke vragen Fractie Stem van Krimpden RIB toekomst afvalinzameling en -beheer, 4 april 2018.

⁹ Gemeenteraad Krimpden aan den IJssel, motie 'differentiatie afvalstoffenheffing', aangenomen op 7 november 2019.

¹⁰ Gemeenteraad Krimpden aan den IJssel, motie 'kosten afvalinzameling', aangenomen op 7 november 2019. De gemeente Krimpden aan den IJssel kent nut een stelsel met twee tarieven (eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens). Met een meertariefstelsel wordt een verdere differentiatie van tarieven bedoeld, bijvoorbeeld een tarief voor huishoudens van drie of meer personen.

Tijdens de zogeheten stemkastsessie over de onderzoeksprogrammering van 14 januari 2020 hadden de aanwezige raadsleden veel belangstelling voor het onderwerp afvalbeleid.

1-2 beleidsmatige en financiële context

1-2-1 beleidsmatige context

landelijk beleid

De doelstellingen van het Landelijk Afvalbeheerplan scheppen geen resultaatsverplichting, maar een inspanningsverplichting: een gemeente mag afwijken van de ambities als daar een goede motivatie voor is. Een belangrijk doel van het LAP is het realiseren van meer preventie en nuttige toepassing en minder verbranding en stort van afvalstoffen. In het LAP is vermeld dat zowel bronscheiding als nascheiding¹¹ is toegestaan bij de inzameling van huishoudelijk afval.

Om gemeenten te helpen de nodige stappen te zetten naar een circulaire economie is het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) – huishoudelijk afval gestart. Dit programma is een samenwerking tussen het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD) en Rijkswaterstaat en is onderdeel van de rijksbrede aanpak voor de Circulaire Economie in Nederland.¹² Als het programma VANG niet voldoende resultaat oplevert, wordt volgens het LAP bezien of de beleidsvrijheid voor gemeenten wordt gehandhaafd. Gezien de huidige beleidsvrijheid van gemeenten valt het landelijke beleid overigens buiten de scope van dit onderzoek.

lokaal beleid

De zorg voor het inzamelen van huishoudelijk afval is een gemeentelijke taak volgens artikel 10.21 van de Wet milieubeheer. Minstens eenmaal per week moet het aangeboden huishoudelijk afval van bewoners worden ingezameld. Daarbij is een gemeente ter uitvoering van deze zorgtaak verplicht om een afvalstoffenverordening op te stellen (artikelen 10.23-10.26 van de Wet milieubeheer).

Voor het vigerende beleid was het Afvalscheidingsplan Krimpen 2012 van kracht. Daarin was conform de toen geldende tweede versie van het LAP de doelstelling opgenomen om 60% van het afval gescheiden in te zamelen. De verwachting was dit te realiseren door herinvoering van gft-inzameling en intensivering van de inzameling van fijn huishoudelijke afvalstromen (papier, glas, kunststofverpakkingen, textiel). In de jaren 2012-2013 werd een proef gedaan met de 'Basis Bak', waarin verschillende afvalstromen samen werden ingezameld, waarna dit met nascheiding werd verwerkt. Hoewel de Basisbak leidde tot meer afvalscheiding en minder restafval, bleken de verwerkingskosten te hoog en was implementatie in de hele gemeente daardoor niet mogelijk.¹³

¹¹ Bronscheiding: Inzamelmethode waarbij huishoudelijk afval bij de bron (waar het afval vrijkomt) gescheiden wordt in grondstoffen. Nascheiding: Inzamelmethode waarbij het restafval en/of een combinatie van grondstoffen integraal wordt ingezameld, en achteraf (door de verwerker) wordt gescheiden. Definities uit NVRD, Rijkswaterstaat en CyclusManagement, 'Handboek Benchmark Huishoudelijk Afval', februari 2018.

¹² Uitvoeringsprogramma VANG - Huishoudelijk Afval Herijking 2018 – 2020, ongedateerd.

¹³ Gemeente Krimpen aan den IJssel, Jaarstukken 2014, 29 juni 2015.



Het huidige afvalscheidingsbeleid is op 11 juni 2015 vastgesteld door de gemeenteraad.¹⁴ Basis voor het beleid is het Afvalscheidingsadvies Krimpen aan den IJssel 2016-2020, dat is opgesteld door NV MAK, het bedrijf dat tot juli 2018 de afvalinzameling in Krimpen aan de IJssel uitvoerde,¹⁵ in nauwe samenwerking met de gemeente.¹⁶ Het afvalbeleid bestaat uit zes onderdelen:

- 1 Herinvoering van de inzameling van groente-, fruit- en tuinafval (gft) bij laagbouw met minicontainers (in het verleden werd gft ingezameld door middel van een duobak).
- 2 Invoering van inzameling van plastic afval, metaal (blik) en drankenkartons (pmd) bij laagbouw met minicontainers.
- 3 Omgekeerd inzamelen bij laagbouw. Hierbij wordt gescheiden afval aan huis ingezameld en restafval in verzamelcontainers. Bij hoogbouw loopt de inzameling via ondergrondse containers. De containers die voor restafval werden gebruikt worden nu ingezet voor de inzameling van pmd.
- 4 Afval Loont: inwoners kunnen bepaalde soorten afval gescheiden inleveren bij een Afval Loont-filiaal en krijgen daarvoor als vergoeding een geldbedrag. Middels een raadsinformatiebrief is de gemeenteraad echter in december 2017 geïnformeerd dat invoer van het concept Afval Loont tot nader order wordt uitgesteld, omdat de invoering niet financieel aantrekkelijk was en dat er een risico bestond dat Afval loont ten koste zou gaan van de inzamelresultaten 'in de wijk'.¹⁷
- 5 Introductie van ondergrondse perscontainers voor plastic op strategische plaatsen, en verzamelcontainers voor gft bij hoogbouw.
- 6 Continuering van diverse elementen van het bestaande afvalbeleid, zoals de milieustraat, papierinzameling, textielcontainers en grofvuil.

Ondanks investeringen in de inzamelinfrastructuur zouden de jaarlijkse kosten van inzameling en verwerking van afval volgens het afvalbeleid vanaf 2020 € 265.000 lager kunnen zijn dan het referentiejaar 2015.

In het beleid wordt niet gekozen voor DIFTAR; een systeem waarbij afvalscheiding wordt gestimuleerd via de afvalstoffenheffing. Volgens het raadsvoorstel kan dit later alsnog ingevoerd worden als blijkt dat de genomen maatregelen niet leiden tot voldoende resultaat. Er is wel rekening gehouden met de mogelijkheid om DIFTAR in te voeren door de invoering van een toegang tot verzamelcontainers met een pas. Volgens het afvalscheidingsadvies is het onvermijdelijk om DIFTAR in te voeren om de ambitieuze afvalscheidingsdoelstellingen te kunnen behalen.

In september 2017 wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van het afvalbeleid.¹⁸ De belangrijkste componenten van het beleid zijn dan volgens het college al ingevoerd.

De inzameling en verwerking van huishoudelijk afval wordt tot 2018 uitgevoerd door NV Milieuservices AVR Krimpen (NV MAK) en daarna door Cyclus NV. Beide NV's zijn verbonden partijen: privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de

¹⁴ Gemeente Krimpen aan den IJssel, Afvalscheidingsbeleid 'Afvalscheidingsadvies 2016-2020', 11 juni 2015.

¹⁵ De gemeente Krimpen aan den IJssel was de enige aandeelhouder van NV MAK.

¹⁶ NV MAK, Afvalscheidingsadvies Krimpen aan den IJssel, 7 mei 2015.

¹⁷ College van B en W Krimpen aan den IJssel, Raadsinformatiebrief Afval Loont, 7 december 2017. Ondertussen is het initiatief Afval loont gestopt. (Afval Online. Afval loont stopt: "De energie is op, het perspectief weg". Verkregen op 13 mei 2020 van <https://afvalonline.nl/bericht?id=30191>.)

¹⁸ College van B en W Krimpen aan den IJssel, Raadsinformatiebrief Schriftelijke vragen Stand van zaken omgekeerd inzamelen, 24 januari 2017.

gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.¹⁹ De gemeente kent een nota verbonden partijen.²⁰ Deze nota bevat onder meer een afwegingskader voor het aangaan of beëindigen van de relatie met een verbonden partij en normen ten aanzien van de governance van verbonden partijen. Bij de vormgeving van de governance van verbonden partijen maakt de gemeente gebruik van een risicoanalyse. Op basis van deze risicoanalyse wordt een sturingsarrangement gekozen. De normen ten aanzien van governance zijn echter alleen van toepassing op publiekrechtelijke samenwerkingsvormen (de gemeenschappelijke regelingen). Hiervoor is gekozen omdat deze samenwerkingsvormen het grootste deel van de verbonden partijen vormt. Volgens het raadsvoorstel kan, als de gekozen governance in de praktijk voldoet, deze op een later tijdstip op privaatrechtelijke samenwerkingsvormen worden toegepast. Dit is echter nog niet gebeurd. Wel is in 2018 de vraagstelling van de risicoanalyse aangepast.²¹

1-2-2 financiële context

De kosten en opbrengsten van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval worden in de begroting verantwoord op het programma Dienstverlening. In tabel 1-3 zijn de kosten en het kostendekkendheidspercentage van het tarief afvalstoffenheffing weergegeven, zoals vermeld in de begroting en jaarrekening.

tabel 1-3: kosten(dekkendheid) afvalstoffenheffing, bedragen x €1.000

| jaar | begrote kosten | percentage kostendekkend | werkelijke kosten | percentage kostendekkend |
|------|----------------|--------------------------|-------------------|--------------------------|
| 2015 | - | - | 3.142 | 100% |
| 2016 | 3.189 | 100% | 3.182 | 100% |
| 2017 | 3.894 | 84% | 4.644 | 80% |
| 2018 | 4.305 | 84% | 4.752 | 84% |
| 2019 | 4.681 | 92% | 5.726 | 72% |
| 2020 | 4.803 | 95% | - | - |

Uit tabel 1-3 blijkt dat de kosten van afvalinzameling en -verwerking zijn gestegen. Hoewel het tarief afvalstoffenheffing slechts licht is gestegen in de periode 2015-2019 (zie paragraaf 1-1) fluctueert het percentage kostendekkendheid sterk.²² Zo daalt het werkelijke percentage kostendekkendheid met twintig procentpunten in 2017 ten opzichte van 2016, stijgt dan met vier procentpunten in 2018 en daalt vervolgens weer met twaalf procentpunten in 2019. Door de gemeente worden twee verklaringen gegeven voor de schommelingen in de kostendekkendheid van het tarief afvalstoffenheffing. Volgens de door de gemeenteraad vastgestelde nota lokale

¹⁹ Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, artikel 1 sub b, vastgesteld op 9 december 2017. De rekenkamer is op grond van artikel 184 van de Gemeentewet bevoegd onderzoek te doen naar verbonden partijen, waaronder naamloze vennootschappen waarvan de gemeente meer dan vijftig procent van het geplaatste aandelenkapitaal houdt. Deze voorwaarde is van toepassing op het Warmtebedrijf.

²⁰ Gemeenteraad Krimpen aan den IJssel, 'nota verbonden partijen 2016', vastgesteld op 30 juni 2016.

²¹ Gemeenteraad Krimpen aan den IJssel, 'Wijziging vraagstelling risicoanalyse verbonden partijen', vastgesteld op 15 maart 2018.

²² De begrote kosten voor 2015 konden niet worden gevonden in het raadsinformatiesysteem. De begrote en werkelijke bedragen voor 2015 en 2016 zijn berekend op basis van het tarief en het kostendekkendheidspercentage.



heffingen 2019²³ is de kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing in 2017 gedaald door wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording. In deze nota is tevens bepaald dat de kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing binnen een bandbreedte tussen 90% en 100% moet worden gebracht, wat betekende dat het tarief diende te worden verhoogd.

De daling van de werkelijke kostendeckendheid in 2019 wordt in de kadernota 2020 verklaard door het leegraken van de egalisatiereserve reiniging. Onttrekkingen uit deze reserve werd in eerdere jaren in mindering gebracht op de kosten van afvalinzameling en verwerking, waardoor het kostendeckendheidspercentage in die jaren hoger lag.²⁴ Daarnaast zijn de kosten van het afvalbeheer volgens het college hoger door de eerder vermelde stijging van de landelijke afvalstoffenbelasting en lagere opbrengsten cq hogere kosten voor de verwerking van pmd, gft, glas, papier en karton.²⁵ Ten slotte zijn in 2019 € 0,4 mln. kosten gemaakt in verband met de liquidatie van NV MAK.²⁶

1-3 bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijken

De gemeente Krimpen aan den IJssel was tot de opheffing in 2018 de enige aandeelhouder van NV MAK. Via deze NV werd de afvalinzameling en -verwerking in Krimpen aan den IJssel uitbesteed aan Renewi. Doordat verlenging of aanpassing van de overeenkomst tussen NV MAK en Renewi niet meer mogelijk was zonder de aanbestedingsregels te overtreden, is de overeenkomst per 1 juli 2018 beëindigd. Na een marktverkenning door een extern adviesbureau bleek volgens het college directe deelname aan een privaatrechtelijke, door overheden gedomineerde inzamelorganisatie de beste optie. Daarop werd besloten toe te treden tot Cyclus NV, waarna opdracht werd verleend aan deze NV om de afvalinzameling en -verwerking in Krimpen aan den IJssel uit te voeren.²⁷

Het aandeelhouderschap van Cyclus NV en NV MAK is de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder Financiën, terwijl de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de afvalinzameling en -verwerking is belegd bij een andere wethouder.²⁸ De ambtelijke verantwoordelijkheid voor het afvalbeleid is belegd bij de teams beleid en projecten / beheer en onderhoud openbare ruimte.

²³ Gemeente Krimpen aan den IJssel, Nota lokale heffingen 2019, vastgesteld op 4 april 2019.

²⁴ Gemeente Krimpen aan den IJssel, Kadernota 2020, vastgesteld op 11 juli 2019.

²⁵ Gemeenteraad Krimpen aan den IJssel, wijzigingen begroting 2019, vastgesteld 27 juni 2019.

²⁶ E-mail medewerker.

²⁷ De juridische term is 'quasi inbesteding': een overheid verleent opdracht aan een gelieerde, maar separate rechtspersoon (publiek of privaat), zonder een aanbesteding te doen. Dit is toegestaan als wordt voldaan aan de criteria die zijn vastgelegd in art. 12 lid 1 richtlijn 2014/24. Bron:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/aanbesteden/inbesteden/>, geraadpleegd op 19 mei 2020.

²⁸ De betreffende wethouder heeft de volgende onderwerpen in portefeuille: afvalinzameling, cultuur, evenementenbeleid, jeugd, natuur en recreatie, participatie, diversiteit en buurtkracht, project Van Duyvendijk, wonen en woningbouw.



2 doel- en vraagstelling en afbakening

2-1 doelstelling

Met dit onderzoek beoogt de rekenkamer na te gaan of het afvalbeleid effectief en doelmatig is, of de raad adequaat wordt geïnformeerd over het afvalbeleid en welke lessen hieruit kunnen worden getrokken voor de toekomst

2-2 onderzoeksvragen

centrale onderzoeksvraag

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Is het afvalbeleid effectief en doelmatig, wordt de raad adequaat geïnformeerd over het afvalbeleid en welke lessen kunnen hieruit worden getrokken voor de toekomst?

deelvragen

De centrale onderzoeksvraag is verder uitgewerkt in vijf deelvragen:

- 1 Is het afvalbeleid in opzet effectief om de doelstellingen (70% afvalscheiding in 2020, geen lastenverzwaring) te realiseren?
- 2 Is het afvalbeleid adequaat uitgevoerd?
- 3 Worden de doelstellingen van het afvalbeleid gerealiseerd?
- 4 Is de uitvoering van het afvalbeleid doelmatig?
- 5 Wordt de gemeenteraad adequaat geïnformeerd over het afvalbeleid?
- 6 Welke lessen kunnen uit het antwoord op de vragen 1, 2, 3, 4 en 5 worden getrokken voor de toekomst?

2-3 afbakening

Dit onderzoek beperkt zich tot de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. De aanpak van zwerfafval, het schoon houden van de buitenruimte en het verzamelen en verwerken van bedrijfsmatig afval blijven buiten beschouwing. Hiervoor zijn de volgende redenen:

- De aanpak van zwerfafval en het schoon houden van de buitenruimte is een apart proces binnen de gemeente. De kosten van dit proces worden (anders dan huishoudelijk afval) niet primair gefinancierd uit de afvalstoffenheffing.
- Bedrijven zijn, anders dan particulieren, zelf verantwoordelijk voor het scheiden en afvoeren van afval en kunnen alleen kiezen voor een particuliere afvalinzamelingspartij. De gemeente kan overigens wel regels stellen voor de inzameling en verwerking van bedrijfsafval.

Het onderzoek richt zich verder op de inzameling en verwerking van afval door de gemeente. Het verzamelen van bijvoorbeeld textiel of oud papier door o.a. scholen, kerken, stichtingen wordt alleen in beschouwing genomen voor zover hier gegevens over beschikbaar zijn bij de gemeente.

Het onderzoek heeft betrekking op de inrichting van de inzameling en verwerking van afval en het afvalbeleid in de periode 2016-2020.

3 normenkader en aanpak

Onderstaand is voor de onderzoeksvragen aangegeven welke normen en criteria en welke methoden de rekenkamer zal hanteren. Wanneer hiervoor aanleiding is zullen de normen in de loop van het onderzoek nader aangevuld en/of aangescherpt worden. In het onderzoek worden verschillende methoden gebruikt, mede om de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten te borgen.

- 1 Is het afvalbeleid in opzet effectief om de doelstellingen (70% afvalscheiding in 2020, geen lastenverzwaring) te realiseren?

tabel 3-1: normen en criteria opzet afvalbeleid

| Norm | criteria |
|---|---|
| het beleid is in opzet effectief om de doelstellingen te realiseren | <ul style="list-style-type: none"> • er is een adequate analyse van het probleem dat met het afvalbeleid dient te worden opgelost; • de maatregelen sluiten logisch aan bij de oorzaken uit de probleemanalyse; • alternatieve maatregelen om de doelstellingen te realiseren zijn onderzocht. |

methoden

Voor de beantwoording van deze vraag zal de rekenkamer het raadsvoorstel 'Afvalscheidingsadvies 2016-2020' en onderliggende stukken analyseren. Tevens zal een literatuurstudie worden uitgevoerd.

- 2 Is het afvalbeleid adequaat uitgevoerd?

tabel 3-2: normen en criteria uitvoering afvalbeleid

| Norm | criteria |
|--|--|
| het afvalbeleid wordt uitgevoerd zoals gepland | <ul style="list-style-type: none"> • er is een planning voor de maatregelen opgesteld; • de voorgenomen maatregelen worden conform planning uitgevoerd; • afspraken met de uitvoerders zijn in opzet consistent met het afvalbeleid; • afspraken met de uitvoerders worden gemonitord; • afspraken met de uitvoerders worden nagekomen. |

de gemeente stuurt bij als de uitvoering van het afvalbeleid niet verloopt zoals gepland

- de gemeente heeft mogelijkheden om bij te sturen als de doelstellingen van het afvalbeleid niet worden gerealiseerd;
- de gemeente maakt gebruik van deze mogelijkheden.

methoden

Voor de beantwoording van deze vraag zal de rekenkamer uitvoeringsplannen en voortgangsrapportages van het afvalbeleid bestuderen. Tevens zal de rekenkamer de (dienstverlenings)overeenkomsten met NV MAK en Cyclus NV en rapportages over de uitvoering van overeenkomsten analyseren. Ten slotte zal de rekenkamer de governance van deze NV's bestuderen.

3 Worden de doelstellingen van het afvalbeleid gerealiseerd?

De normen en criteria bij deze onderzoeksvraag betreffen de doelstellingen van het afvalbeleid (70% afvalscheiding in 2020, geen lastenverzwaring).

methoden

Voor de beantwoording van deze vraag zal de rekenkamer onder andere de voortgangsrapportages van het afvalbeleid, sorteeranalyses etc. bestuderen.

4 Is de uitvoering van het afvalbeleid doelmatig?

tabel 3-3: normen en criteria doelmatigheid

| Norm | criteria |
|--|---|
| bij het aflopen van de overeenkomst met NV MAK in 2018 zijn alternatieven om de afvalverzameling en -verwerking efficiënter in te richten met voldoende diepgang onderzocht en de inzichten uit dit onderzoek zijn gebruikt om de efficiëntie van de afvalinzameling en -verwerking te vergroten | <ul style="list-style-type: none"> • doelstelling en vraagstelling van de onderzoeken zijn helder; • er is een afwegingskader gehanteerd; • voor de onderzoeken zijn controleerbare en erkend betrouwbare gegevens gebruikt; • de onderzoeken bevatten een berekening van de financiële consequenties van alternatieven; • de getrokken conclusie(s) is/zijn logisch en consistent t.o.v. de bevindingen; • (eventuele) aanbevelingen uit de onderzoeken worden geïmplementeerd |
| de kosten van inzameling en verwerking van huishoudelijk afval zijn relatief laag | <ul style="list-style-type: none"> • de kosten van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval zijn gelijk of lager dan andere gemeenten met een vergelijkbare mate van verstedelijking en hoogbouw. |

methoden

Voor de beantwoording van deze vraag zal de rekenkamer onder meer financiële overzichten en rapportages over de kosten van inzameling en verwerking van

huishoudelijk afval raadplegen, marktverkenningen, evaluatieonderzoeken en benchmarks bestuderen.

5 Wordt de gemeenteraad adequaat geïnformeerd over het afvalbeleid?

tabel 3-4: norm en criteria informatievoorziening gemeenteraad

| Norm | criteria |
|---|---|
| De informatievoorziening aan de raad is volledig. | <ul style="list-style-type: none"> • Bij de vaststelling van het afvalbeleid wordt de raad geïnformeerd over de mogelijke beleidskeuzes, de inhoudelijke en financiële gevolgen, voor zowel de korte als lange termijn. • Bij de (periodieke) informatie wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken, voortgang, planning en financiële gevolgen met betrekking tot het afvalbeleid. • Bij (tussentijdse) beleidswijzigingen wordt de raad geïnformeerd over de inhoudelijke en financiële gevolgen, voor zowel de korte als de lange termijn. • De informatievoorziening voldoet aan de gemaakte afspraken. |
| De informatievoorziening aan de raad is tijdig en begrijpelijk. | <ul style="list-style-type: none"> • De informatievoorziening aan de raad is tijdig. • De informatievoorziening aan de raad is begrijpelijk. |

methoden

Voor de beantwoording van deze vraag zal de rekenkamer alle relevante stukken bestuderen die naar de raad zijn verstuurd over het afvalbeleid en deze vergelijken met interne (ambtelijke) stukken en rapportages.

6 Welke lessen kunnen uit het antwoord op de vragen 1, 2, 3, 4 en 5 worden getrokken voor de toekomst?

Voor de beantwoording van deze vraag hanteert de rekenkamer geen normen, maar wordt geanalyseerd welke lessen kunnen worden getrokken uit de antwoorden op de vragen 1, 2, 3, 4 en 5. Hierbij zal onder andere worden gekeken naar de eventuele consequenties van de invoering van maatregelen zoals DIFTAR, een meertariefstelsel, nascheiding van pmd of een alternatieve organisatie van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Ten behoeve van de beantwoording van vraag 1 tot en met 5 zullen tevens gesprekken met betrokkenen worden gevoerd. Het ligt in de verwachting dat de volgende personen worden geïnterviewd:

- de verantwoordelijke wethouders;
- ambtenaren, betrokken bij beleid, uitvoering en financiën met betrekking tot de inzameling en verwerking van afval;



Rekenkamer

KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

- accountmanager Cyclus NV.



4 privacy

Ten behoeve van het onderzoek worden geen persoonsgegevens verwerkt, anders dan gegevens van medewerkers van de gemeente. De gegevens van deze medewerkers zullen beperkt zijn tot hun naam, functie en zakelijke contactgegevens en zullen verwerkt worden conform de bepalingen van de AVG en het daarop gebaseerde privacybeleid van de rekenkamer (zie verschillende documenten op www.rekenkamer.rotterdam.nl). In het onderzoek worden geen bijzondere persoonsgegevens verwerkt.



5 organisatie en planning

5-1 organisatie

Het onderzoek zal worden uitgevoerd door een onderzoeksteam van de rekenkamer bestaande uit:

- Geerd Struik (onderzoeker);
- Laurens Wijmenga (projectleider).

5-2 planning en procedure

De voorbereiding van dit onderzoek is in april 2020 gestart. De bevindingen uit het onderzoek worden in een concept nota van bevindingen vastgelegd. De rekenkamer stelt de gemeente in de gelegenheid op deze bevindingen te reageren door de concept nota van bevindingen voor ambtelijk wederhoor aan te bieden. Na verwerking van de ambtelijke reactie stelt de rekenkamer een bestuurlijke nota op. Daarin presenteert de rekenkamer de conclusies en aanbevelingen die volgen uit het onderzoek. De bestuurlijke nota zal, met de nota van bevindingen als bijlage, voor wederhoor aan het college van B en W worden voorgelegd. De reactie van het college van B en W wordt samen met het nawoord van de rekenkamer in het definitieve rapport opgenomen. De aanbieding van het rapport aan de gemeenteraad staat in het najaar van 2020 gepland.